

התייחסות עיריית בת ים
לדוח מבקר המדינה לשנת 2013
בנושא : תאורת רחובות

מס"ד	מס' עמוד/ מס' סעיף	הליקוי	התייחסות העירייה
1.	עמוד 2 (12)12	<u>מיפוי של רשת תאורת הרחובות</u> העירייה לא מיפתה את פנסי התאורה המותקנים על עמודי החשמל שבבעלותה ואת פנסי התאורה המותקנים על עמודי חברת החשמל, בין היתר לפי רחובות, סוג הפנסים ועצמת ההארה שלהם. כמו כן לא סימנה העירייה את הפנסים בסמליהן, כנדרש בתקנות הרכש. עקב כך לא היה בידי העירייה מידע מלא בנוגע לכמות הכוללת של פנסי תאורת הרחובות המצויים בתחום שיפוטן, מקומם, סוגיהם ועצמת ההארה שלהם.	אכן, העירייה לא בצעה מיפוי של פנסי התאורה ובכוונתה לבצע זאת. העירייה מתמודדת עם קושי תקציבי (הן בשוטף והן בפיתוח) רב הנובע ממאפייניה הייחודיים של העיר. העירייה עושה במשך תקופה ארוכה מאד כל שביכולתה להגדיל את הכנסותיה כולל באמצעות עתירתה לבג"ץ לשם הקמתה של ועדה במשרד הפנים שתדון בחלוקת הכנסות של הערים הנמצאות בשכנות. המועד לביצוע המיפוי יקבע בהתאם לאפשרויות הכספיות של העירייה. העירייה סימנה את עמודי התאורה בצבע, כדלקמן: מס' מרכזייה, מס' מעגל ומס' עמוד. בחלק מהעמודים נמחק הסימון והעירייה תפעל לחדשו. בפרק ה' בתקנות העיריות, סעיף 30(ב) נקבע, כי "מצאי יסומן בסמל העירייה..." הסעיף מחייב לסמן

מס"ד	מס' עמוד/ מס' סעיף	הליקוי	התייחסות העירייה
			מצאי בלבד. מכיוון שעמודי תאורה אינם בקטגורית מצאי משום שאינם טובין – מטלטלין, באשר הם מותקנים ומקובעים לקרקע, משמע שאין חובה לסמנם.
2.	עמוד 3 15(22,23) 16(24)	<u>איתור תקלות בתאורת הרחובות והטיפול בהן</u> סיורים יזומים לאיתור תקלות העירייה לא קבעה תכניות מסודרות לביצוע סיורים בתחומי שיפוטה, לאיתור של תקלות בתאורת הרחובות. כמו כן לא נמצאו בעירייה מסמכים המעידים שהיא יזמה סיורים לאיתור תקלות כאלה. עובד עיריית בת ים, מבצע סיורים חלקיים בלבד, ולא לפי תכנית שוטפת ומדווח על התקלות שמצא בבדיקותיו, ועקב כך למחלקת החשמל בעירייה אין מידע כולל ועדכני בעניין זה.	בעקבות הערת מבקר המדינה תוקן הליקוי כך שבשנת 2014 קיימות תכניות מסודרות לסיורים בחלוקה לשכונות/אזורים. פעם בשבוע נבדקים הרחובות הראשיים. סבב שלם בעיר מסתיים במהלך חודשיים. עובד המחלקה המבצע את הסיורים מדווח בכתב.
3.	עמוד 4 22(41)	הבדיקה העלתה כי העירייה לא עקבה אחר ביצוע התיקונים על ידי הקבלן במועד. בחלק מהמקרים הייתה חריגה ניכרת מהלוח הזמנים שנקבע במפרט הטכני. בדיקה שנעשתה לגבי חמישה חודשים בשנת 2013 (מיוני עד דצמבר, לא כולל אוגוסט וספטמבר) העלתה כי הקבלן חרג מלוח הזמנים בתיקון 145 מ-899 תקלות (כ-16%); בחודש דצמבר חרג הקבלן מלוח הזמנים בתיקון 50 מ-279 תקלות (כ-18%); בחודש נובמבר - בתיקון 27	העירייה עוקבת באופן שיטתי אחר ביצוע התיקונים על ידי הקבלן בהתאם ללוח הזמנים. עם זאת, הרישום הבא לידי ביטוי במערכת ה-CRM אינו משקף <u>נטן</u> את לוח הזמנים לטיפול, מהסיבות הבאות:

מס"ד	מס' עמוד/ מס' סעיף	הליקוי	התייחסות העירייה
		מ-167 תקלות (כ-16%); בחודש אוקטובר - בתיקון 37 מ-178 תקלות (כ-21%); ובחודשים יוני ויולי - בתיקון 31 מ-275 תקלות (כ-11%).	1. הודעות על תקלות המתקבלות ביום חמישי לאחר שעות העבודה מועברות לקבלן רק ביום ראשון. 2. סגירת האירוע במערכת ה-CRM אינה מתבצעת מיידית בתום הטיפול משום שהיא תלוייה בשעות העבודה בעירייה. 3. פרטי ההודעה בחלק מהמקרים שגויים או חסרים (למשל, טעות בכתובת). 4. התיקון לעיתים מצריך רכישת פנס המעכבת את ביצוע התיקון. מכאן, שהנתונים על חריגה מזמני הטיפול <u>אינם</u> נובעים מעיכוב הטיפול בתקלות על ידי הקבלן או/מהעדר פיקוח העירייה על ביצועו. עם זאת, בעקבות הערת מבקר המדינה, העירייה תפעל לצמצום לוחות הזמנים הנוגעים לעבודה מול המוקד העירוני כך שלא יהיו תלויים בשעות העבודה בעירייה.
4.	עמוד 5 (66)25 (71)26	<u>תקלות במערכות תאורת הרחובות</u> חלק מהתקלות בתאורת הרחובות שאירעו בתחום העיר היו תקלות מקיפות, שגרמו להפסקות חשמל מערכתיות בשכונות או	כ-65% מעמודי תאורת הרחובות הותקנו לפני כ-30 עד 40 שנים. כ-85% מהם הותקנו לפני כ-10 שנים. מחצית מעמודי תאורת הרחוב שייכים לחברת

מס"ד	מס' עמוד/ מס' סעיף	הליקוי	התייחסות העירייה
		ברחובות שונים, שנמשכו פרקי זמן שונים. על פי נתוני המוקד העירוני אירעו בדצמבר 2012 בעיר הפסקות חשמל מערכתיות בעמודי התאורה ב-27 רחובות; בינואר 2013 - ב-33 רחובות; בפברואר 2013 - ב-25 רחובות; ובדצמבר 2013 - ב-45 רחובות.	החשמל ומוזנים באמצעות קווים עיליים. כול זאת, גורם לתקלות המקיפות שאירעו בעיר.
5	עמוד 5 (77)29	<u>מצב המרכזיות המזינות את רשת תאורת הרחובות</u> לפי הנתונים שמסרה העירייה, צריך להחליף עשר מרכזיות (מתוך 74), המצויות בשטח השיפוט שלה, מאחר שהן ישנות (פועלות כ-30-40 שנה). כמו כן, הארגזים של שמונה מרכזיות תאורה רקובים, וצריך להחליפם.	אכן, קיימות בעיר מרכזיות ישנות מאד. העירייה מתמודדת עם קושי תקציבי (הן בשוטף והן בפיתוח) רב הנובע ממאפייניה היחודיים של העיר. העירייה עושה במשך תקופה ארוכה מאד כל שביכולתה להגדיל את הכנסותיה כולל באמצעות עתירתה לבג"ץ לשם הקמתה של ועדה במשרד הפנים שתדון בחלוקת הכנסות של הערים הנמצאות בשכנות. העירייה תבחן בהתאם לאפשרויות הכספיות את החלפת המרכזיות הישנות.
6	עמוד 5 (78)30	על פי תנאי המכרז שפירסמה העירייה במאי 2012 לתחזוקת תאורת הרחובות, היה על הקבלן הזוכה במסגרת עבודות האחזקה השוטפת לבצע פעם בשלושה חודשים לפחות טיפול בכל המרכזיות להדלקת תאורת הרחובות, ובכלל זה להחליף בהן ציוד פגום או בלתי תקין, לבדוק עומס כללי ואיזון עומסים לפי הצורך. הועלה כי העירייה לא דרשה מהקבלן הזוכה לבצע	על פי ההסכם בכל מקרה (גם לגבי אחזקה שוטפת) ביצוע העבודה על ידי הקבלן <u>מותנה</u> בפנייה מסודרת של העירייה אליו. על פי החלטת העירייה מרבית העבודות שהופנו לקבלנים היו לתיקון תקלות ומיעוטן לתחזוקה שוטפת.

מס"ד	מס' עמוד/ מס' סעיף	הליקוי	התייחסות העירייה
		את הפעולות האמורות ואף לא ביצעה אותן בעצמה.	מכאן, שהקבלן לא היה מחוייב לבצע עבודות שלא נדרשו במפורש על ידי העירייה.
7	עמוד 6 (81)33 (82)34	תחזוקה לקויה של רשתות התאורה הבדיקה העלתה כי העירייה לא תחזקה כראוי את רשת תאורת הרחובות המצויה בתחומי שיפטה. על פי נתונים חלקיים שמסרה העירייה לגבי 572 עמודי תאורה המצויים בתחום שיפטה, גופי התאורה המצויים בעמודים אלה ישנים ונצילות ההארה שלהם נמוכה; חלק מפנסי תאורה רקובים וגורמים לקצרים ולתקלות רבות, דבר המייקר את התחזוקה החודשית שלהם; בחלקם עצמת ההארה נמוכה במידה ניכרת מהנדרש; ובחלקם הכיסויים שבורים או חסרים, אולם לא ניתן להחליפם מאחר שלא מייצרים כיסויים לגופי התאורה הישנים. כמו כן, 60 מעמודים אלה רקובים, וצריך להחליפם.	העירייה ביצעה עבודות רבות לתחזוקת רשת תאורת הרחובות במהלך שנת 2013 (פירוט נמסר למבקר המדינה). במסגרת עבודות אלו מפורקים עמודי תאורה המוגדרים בסכנת קריסה, ניתן טיפול מונע לחיזוק בסיסים של עמודי תאורה, המרכזיות נבדקות על ידי בודק מוסמך ועוד. במהלך חודש אחד אנו מטפלים בממוצע בתקלות ב- 2% מעמודי התאורה בעיר. העירייה מתמודדת עם קושי תקציבי (הן בשוטף והן בפיתוח) רב הנובע ממאפייניה היחודיים של העיר. העירייה עושה במשך תקופה ארוכה מאד כול שביכולתה להגדיל את הכנסותיה, כולל באמצעות עתירתה לבג"ץ לשם הקמתה של ועדה במשרד הפנים שתדון בחלוקת הכנסות של הערים הנמצאות בשכנות. העירייה תבצע עבודות נוספות שטרם בוצעו בהתאם ליכולותיה הכספיות.

מס"ד	מס' עמוד/ מס' סעיף	הליקוי	התייחסות העירייה
8	עמוד 6 (83)35 (84)36	יצוין כי על פי תנאי המכרז שפירסמה העירייה במאי 2012 לתחזוקת תאורת הרחובות, היה על הקבלן הזוכה במסגרת עבודות האחזקה השוטפת לבצע פעם בחודש על חשבונו סיור לבדיקת תקינות תאורת הרחובות ופעם בשבועיים להגיש דוח על מצב הבטיחותי והפיזי של מערכת התאורה, כגון עמודי תאורה ללא מכסים, פנסים ללא מכסים ופנסים שבורים. כמו כן היה על הקבלן לוודא כי כל מרכזי ההדלקה וכל פנסי התאורה יפעלו ללא תקלות, ולבצע פעם בשנה לפחות ניקוי של גופי התאורה. הועלה כי העירייה לא דרשה מהקבלן הזוכה לבצע את הפעולות האמורות ואף לא ביצעה אותן בעצמה.	כאמור לעיל (בסעיף 6), העירייה לא הזמינה עבודה זו מהקבלן, והקבלן לא אמור על פי תנאי ההסכם לבצע זאת על חשבונו.
9	עמוד 6 (85)37	בסיור שעשה נציג משרד מבקר המדינה בעיר נמצא כי בחלק מהפנסים המורכבים על עמודים של חברת החשמל בחלק מהרחובות, קופסת החיבורים והמפסק הם ללא מכסה וחוט החשמל גלויים, דבר שעלול לגרום לחדירת מים בזמן ירידת גשמים ולגרום לקצר בפנס. עוד נמצא כי בחלק מהקופסאות היו המכסים פתוחים, דבר שעלול לגרום לחדירת המים בזמן ירידת גשמים. כמו כן נמצאו פנסים ללא מכסים, ופנסים שקופסאות החיבורים חלודות.	ראה התייחסות בסעיף 7.

מס"ד	מס' עמוד/ מס' סעיף	הליקוי	התייחסות העירייה
10	עמוד 7 (125)44	התקשרות עיריית בת ים עם קבלן לתחזוקת תאורת רחובות מעיון בפרוטוקולים של ועדת המכרזים ובמסמכי העירייה עולה כי ועדת המכרזים, בחרה כאמור בשלוש הצעות שהיו גבוהות בשיעור ניכר מהאומדן, ולמרות זאת היא לא נימקה החלטתה ולא ניתן ללמוד ממנה על סבירות ההצעות ביחס לאומדן.	על פי פסיקת בתי המשפט, ועדת המכרזים רשאית לסטות מן האומדן בשיעור של עד 25%. בנסיבות העניין קבלת הצעת המציעים השונים (שהיו די קרובות אחד לשני) לעבודות חשמל נעשתה כדין ובהתאם לפסיקה. מבדיקה מול רשויות אחרות עולה כי העלויות שלנו נמוכות יותר, כך שייתכן שהאומדן היה נמוך באופן יחסי למחירי השוק, למרות שהוא בוצע על ידי מומחה וזאת גם על סמך ההצעות שנתקבלו.
11	עמוד 8 49 (130) 50 (131)	הבדיקה העלתה כי העירייה לא חתמה עם הזוכים על הסכמים, כמתחייב במכרז. היא מסרה את ביצוע עבודות התחזוקה של תאורת הרחובות לחברת מ. במשך חודשיים בלבד, באפריל ומאי 2013, ובתקופה, מספטמבר 2012 עד מרץ 2013 ומיוני 2013 ואילך, מסרה את ביצוע העבודות לחברת א.. ההתקשרות עם חברת א. החלה כפי שנמסר בספטמבר 2012. לקבלן השלישי לא מסרה העירייה כלל עבודות תחזוקת מאור הרחובות. הבדיקה העלתה כי העירייה לא חתמה עם חברת א. על הסכם, שיסדיר את החובות והזכויות של שני הצדדים, כנדרש על פי כללי המנהל התקין.	הסכם ההתקשרות עם שלושת המציעים נחתם כדין, אולם בשל השינוי שחל לאחר מכן במינוי האחראי על הנושא (מחברת חוף בת ים למחלקה המשפטית בעירייה), התקשו בעירייה למצוא את העותקים.

מס"ד	מס' עמוד/ מס' סעיף	הליקוי	התייחסות העירייה
		במסמכי העירייה נמצאו שתי הזמנות עבודה שמסרה העירייה לחברת א., הנוגעות לחודשים ספטמבר 2012 עד מרץ 2013.	
12	עמוד 8 (133)52	בעירייה לא נמצאו מסמכים המפרטים מדוע בחרה העירייה למסור את ביצוע העבודות לתחזוקת תאורת הרחובות בתחום שיפוטה לקבלן האמור, במקום להתקשר עם שלושת הקבלנים הזוכים כפי שנקבע במכרז. כמו כן לא ביצעה העירייה מעקב שביעות רצון, ולא היו בידיה מסמכים המסבירים את העדפתה למסור את העבודות לחברת א., על פי אמות המידה שקבעה לחלוקת העבודה בין הקבלנים.	העירייה בחרה במכרז שלושה קבלנים למרות שבפועל היקף העבודה אינו מצדיק זאת. העבודה חולקה לשני קבלנים שאחד מהם לקח את השני כקבלן משנה. העירייה קבלה את הערת המבקר ותוודא כי העבודה תחולק בין שלושת הקבלנים שנבחרו במכרז.
13	עמוד 8 (152)56	תאונות דרכים בתחום העירוני בהן תאורת רחובות הייתה לקוייה בתחום שיפוטה של העירייה אירעו בשנים 2012-2013 ארבע תאונות דרכים בשעות הלילה שבהן נפגעו שלושה בני אדם, בין היתר מסיבת תאורת רחובות לקוייה. כל הנפגעים היו הולכי רגל.	במחלקת החשמל לא התקבל המידע ממשטרת ישראל על תאונות הדרכים הרלוונטיות. העירייה תפעל לקבלת מידע זה ותטפל בהתאם.
14	עמוד 10 (168)71	העירייה אינה ממלאת את הוראות תקנות העבודה בגובה בכל הקשור לביצוע העבודות הנוגעות לתאורת הרחובות בתחומן. בפועל החשמלאים מטעמן או עובדיהן ממשיכים לטפל בתאורת הרחובות בעצמם ובלי להקפיד על שמירה על מרחקי הבטיחות כמתחייב מהתקנות. בעירייה לא בוצעו הזמנות עבודה מחברת החשמל, לטיפול ואחזקת תאורת רחובות.	העירייה מאמצת את קביעתו של מבקר המדינה, ציטוט: "לדעת משרד מבקר המדינה, נוכח אי ההתאמה בין מרחקי הבטיחות הקבועים בתקנות החשמל ובין המרחקים בתקנות העבודה בגובה, מן הראוי כי משרד הפנים כמאסדר של הרשויות המקומיות יפעל בשיתוף משרד התשתיות הלאומיות,

מס"ד	מס' עמוד/ מס' סעיף	הליקוי	התייחסות העירייה
			האנרגיה והמים ומשרד התעשייה, מסחר ותעסוקה וחברת החשמל להוצאת הנחיות להסדרת הטיפול בתאורת רחובות ברשויות המקומיות". לא בוצעו הזמנות עבודה מחברת החשמל בשל זמן הטיפול הממושך של חברת החשמל בהזמנות עבודה מסוג זה.
15	עמוד 11 79 (187) 80 (188)	<u>הסמכת חשמלאים מטעם הרשויות המקומיות</u> מפגישה שקיימו משרד מבקר המדינה במחוז דן של חברת החשמל וממסמכים שנבדקו בנוגע לעירייה, הועלה כי כתב ההתחייבות של העירייה הינו משנת 2005, וכי העירייה לא חתמה על כתב התחייבות מעודכן בהתאם לתקנות העבודה בגובה. מהמחוז נמסר כי הפסיק משנת 2010 להחתים את הרשויות המקומיות ואת החשמלאים מטעמן על כתבי התחייבות. בעקבות הביקורת שלח המחוז בינואר 2014 הודעה לעירייה ובה מפורטים הוראות תקנה 16 לתקנות העבודה בגובה, וכן החובה שעל העירייה והחשמלאים שמטעמה לחתום על כתב התחייבות חדש. עד מועד סיום הביקורת טרם חתמה העירייה על כתבי התחייבות חדש.	במחלקת החשמל בעירייה לא ידוע על פנייתו של המחוז בעניין כתב ההתחייבות. העירייה תפנה למחוז לקבלת כתב ההתחייבות ולהחתמתו.

מס"ד	מס' עמוד/ מס' סעיף	הליקוי	התייחסות העירייה
16	עמוד 12 81 (189)	בניגוד לדרישות חברת החשמל המופיעות בכתבי ההתחייבות המעודכנים, במקרים בהם נדרש תיקון או ביצוע עבודות ברשת המאור המחייב הזמנת עבודה מחברת החשמל או אישורה מראש לצורך הפסקת מתח, העירייה לא הזמינה מחברת החשמל ביצוע תיקונים במאור הרחובות בתוך רדיוס המינימום בהתאם לתקנות העבודה בגובה (3.25 מטר), בו עובדי הרשויות המקומיות או הקבלנים מטעמן לא יכולים לבצע את העבודה בעצמם.	ראה התייחסות בסעיפים 14-15.
17	עמוד 12 82 (190)	העירייה מטפלת באחזקת תאורת הרחובות ומבצעת פעולות של החלפת מנורות, החלפת שנאים, החלפת כבלים עד לקופסת החיבורים שבה מותקן המאמ"ת ¹ , בהתאם להרשאות שקיבלה מחברת החשמל לגבי סוגי העבודות המותרות, אך במרבית המקרים בניגוד לתקנות העבודה בגובה, היות ומרבית הפנסים המותקנים על עמודי חברת החשמל נמצאים במרחקים הנופלים ממרחקי הבטיחות שנקבעו שם.	ראה התייחסות בסעיף 14-15.

¹ מפסק אוטומטי מגנטי תרמי.

מס"ד	מס' עמוד/ מס' סעיף	הליקוי	התייחסות העירייה
18	עמוד 12 (195)85 (196)86	בשנת 2005 נתנה חברת החשמל לקבלן מטעם העירייה הרשאה לטפל בתאורת הרחובות בבת-ים. העירייה חתמה על הסכם התחייבות עם חברת החשמל בו התחייבה כי תחזוקת מאור הרחובות תתבצע על ידי חשמלאי שקיבל הרשאה לכך מחברת החשמל. מבירור שנערך בעירייה עולה כי הנ"ל הפסיק את עבודתו במאור רחובות בעירייה בשנת 2006, והעירייה התקשרה עם קבלן אחר שמטפל בתאורת הרחובות בבת ים. נמצא כי לקבלן החדש אין הרשאה מטעם חברת החשמל, לטפל בתאורת רחובות בבת-ים.	על פי הידוע לעירייה, חברת החשמל אינה נותנת הרשאות מסוג זה מזה מספר שנים.
19	עמוד 12 (197,198)87	על פי המכרז לתחזוקת תאורת הרחובות והמפרט הטכני שפירסמה העירייה, במאי 2012, ושעליו חתום הקבלן החדש, הוא חייב להמציא אישור מחברת החשמל המסמיך אותו לטפל במתקני תאורה המותקנים על עמודי חברת החשמל. עד מועד סיום הביקורת לא המציא הקבלן אישור כנ"ל מחברת החשמל.	ראה סעיף 18.
20	עמוד 13 (209)93	על פי נתוני משרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים, העירייה לא מינתה אחראי אנרגיה כנדרש בתקנות האנרגיה.	העירייה מינתה כאחראי אנרגיה חשמלאי שהינו עובד במחלקת החשמל, וזאת לאחר שעבר קורס וקיבל תעודה.